

Okoljevarstveno dovoljenje Alpacem Cement d.d. (Salonit Anhovo)

razumevanje in stališče Občine Kanal ob Soči

predstavitev dne 31. avgust 2026

Namen predstavitve

- Lažje razumevanje in hitri uvod v problematiko emisij sežigalnic in naprav za sosežig odpadkov.
- Predstavitev postopka sprejemanja okoljevarstvenega dovoljenja(OVD).
- Predstavitev sprememb, ki jih prinaša spremenjeno okoljevarstveno dovoljenje v javni obravnavi.
- Odgovoriti na ključna vprašanja za prebivalce.

OVD je okrajšava za okoljevarstveno dovoljenje.

Sklopi predstavitev

- Postopek sprejemanja OVD in zakonodajni okvir
- Emisije v zrak (dnevne mejne vrednosti)
- Izredni dogodki in pol urne mejne vrednosti
- Trajne in občasne meritve
- Poročanje in nadzor
- Pregled sprememb OVD

Zakonska hierarhija

- EU pogodba
- EU direktive
- Slovenska Ustava
- Zakoni
 - Splošni
 - Posebni (ki bolj podrobno urejajo neko področje)
- Podzakonski akti
 - Uredbe
 - Pravilniki
- Odločbe (OVD)

Od zakona do okoljevarstvenega dovoljenja

- Sprejetje zakona ZVO-2A
- Sprejetje sprememb podzakonskih aktov
 - Uredba o sežigalnicah in napravah za sosežig odpadkov (Uredba)
 - Uredba o emisijah iz nepremičnih virov...
 - Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu...
- Sprejetje sprememb OVD

Šele s pravnomočnim spremenjenim OVD, začnejo za podjetje veljati spremenjene mejne vrednosti in pogoji obratovanja ter se začne odštevati čas za spremembe.

Postopek sprejemanja (OVD)

Sprejetje sprememb OVD

- začet po uradni dolžnosti (MOPE sedaj MOP)
- **OVD v javna razgrnitev**
- Prijava stranskih udeležencev v času javne obravnave
- Usklajevanje prejetih komentarjev v javni razpravi
- Izdana odločba OVD
- Možnost tožbe in izpodbijanja OVD
 - V tem primeru tožbe se izvajanje OVD zadrži (spremembe ne veljajo)
- **Pravnomočni OVD** (se začne odštrevati čas)

Kaj ureja zakon ZVO-2a

- zaostritev mejnih vrednosti, tako da dodaja:
 - »Vlada z namenom zmanjšanja znatnega tveganja za zdravje ljudi in za okolje določi za naprave za sosežig odpadkov iz 110. člena tega zakona mejne vrednosti emisij najmanj tako strogo, kot so določene v zaključkih o BAT za naprave za sežig odpadkov, razen če zaključki o BAT za naprave za sosežig odpadkov določajo strožje mejne vrednosti emisij.«
- povečuje pogostost poročanja in uvaja telemetrično poročanje meritev v realnem času, ki se morajo pošiljati ministrstvu
- obratovalni monitoring za naprave za sosežig vsaj tako pogosto kot za sežigalnice, vlada tudi predpiše obratovalni monitoring za izpuste glede na največji prostorninski ali masni pretok.

O emisijah in mejnih vrednostih

- Emisije je koncentracija na viru (dimnik ali iztok)
- Imisija je koncentracij onesnaževal, potem ko se razširijo v okolju
- Mejne vrednosti niso enake in se določaju z različnimi uredbami, ter jih ne moremo neposredno primerjati.
- Zakon, uredbe in pravilnik naslavljajo emisije v zrak in vode
- Mejne vrednosti samo v času normalnega delovanja. Ne veljajo za zagone oziroma prehodnih obdobjih. Število zagonov in izpadov odvisno od izrednih dogodkov.
- Emisije v zrak in vode niso edini riziko za okolje, pomembno je tudi stabilno in varno delovanje cementarne in število izrednih dogodkov

Kako so mejne vrednosti emisij v zrak določene?

- Emisije kot koncentracija snovi(teža) na 1m³ prostornine ob normiranih pogojih (temperatura, pritisk, kisik...) v nekem obdobju
- Mejna vrednost emisij, kot največja dopustna emisija
- Normirani pogoji omogočajo medsebojno primerjavo
- **Vsebnost kisika ščiti pred manipulacijo, da bi izpuste mešali z zunanjim zrakom**
- Večji volumenski pretok na odvodniku pomeni tudi več izpuščenih onesnaževal v okolje.
- Celokupne emisije, skupna teža onesnaževal, ki se izpusti v okolje (načeloma v enem letu)
- Glede na merilno obdobje poznamo letne, dnevne in polurne mejne vrednosti

Letne, dnevne, polurne vrednosti emisij

- Polurne emisijske vrednosti
 - obdobje 30min
 - izračunane iz povprečja izmerjenih vrednostih
 - **odšteje se merilna negotovost**
- Dnevne emisijske vrednosti
 - obdobje 24ur od 00:00 do 24:00
 - izračunane kot povprečje veljavnih polurnih emisijskih vrednosti
- Letne emisijske vrednosti
 - izračunane iz veljavnih dnevnih vrednosti
 - **samo za dni, ko naprava obratuje**
 - ponavadi služijo kot dodatne varovalke

Primerjava emisij sežigalnic in sosežigalnic

- Mejne vrednosti za sežigalnice in naprav za sosežig so določene pri **različnih normnih pogojih (različna vsebnost kisika)**.
- Emisije se preračunavajo na
 - **11% vsebnost kisika pri sežigalnicah**
 - **10% vsebnost kisika pri cementarnah**
- **Ob enakih številkah** so mejne vrednosti za naprava za sosežig za približno **9% nižje (strožje)**, kot za sežigalnice

Mejne vrednosti v OVDjih

- Izhajajo iz EU direktiv, zaključkov BAT, Uredbe za sežigalnice in naprave za sosežig odpadkov.
- Cementarne, ki ne sosežigajo odpadkov imajo drugače določene mejne vrednosti, ki so manj stroge kot pri cementarnah, ki sosežigajo odpadke.
- V OVD so lahko določene izjeme

Izjeme

- **EU direktive omogočajo izjeme za vse naprave (po 110.členu ZVO-2)**
- Možnost izjem je bila prenešana v slovensko zakonodajo že v krovnih zakonih ZVO-1 in ZVO-2.
- ZVO-2A ne naslavlja izjem, ki so omogočene na osnovi EU direktiv.
- Če bi zakon onemogočal izjeme, bi bil v nasprotju z EU direktivo. (zakonodajna hierarhija)
- **Že v preteklosti so se dovoljevale izjeme v OVD-jih, ki so bile tako kot OVD časovno neomejene.**
- **Sprejeti zakon ZVO-2A ali uredba ne uvajata nobenih novih izjem, ki bi podjetju omogočila delovanje pod manj strožji merili.**

Spremembe, ki služijo tudi kot varovalke

Za cementarne, ki so sežigajo odpadke, spremenjena uredba in pravilnik o meritvah uvajata tudi sledeče spremembe:

- letno mejno vrednost za celokupni organski ogljik (TOC)
- letno mejno vrednost za živo srebro (Hg)
- trajno merjenje za živo srebro
- polurne mejne vrednosti
- **odpravlja se časovno neomejene izjeme**

Obe letni mejni vrednosti (živo srebro in TOC) sta strožji kot je lahko dovoljeno sežigalnicam. Letne mejne vrednosti se računajo samo v času delovanja naprave.

Izjeme v OVD

- Podjetje Alpacem je zaprosilo za 5 izjem dnevnih mejnih vrednosti, in sicer za TOC, Hg, NO_x, NH₃ in CO.
- Na nivoju celoletnih skupnih emisij ima podjetje pri **20 od 23** onesnaževal postavljene **strožje mejne vrednosti** kot je najvišja meja pri obstoječih sežigalnicah.
- Izjeme so časovno omejene na 10let, oziroma do naslednjič ko se preverja utemeljenost in upravičenost izjem (lahko tudi zaradi sprememb zaključkov BAT ali sprememb EU direktiv)

Živo srebro (Hg)

- Izjema za dnevno vrednost 0,03mg/m³
- Letna vrednost strožja od sežigalnic
- Namesto občasnega merjenja dvakrat letno, sedaj **trajno merjenje**

Hg	Cementarna Alpacem Cement d.d.		sežigalnice trenutno	cementarne brez sosežiga
	trenutni OVD	novi OVD(10let)		
dnevna mejna vrednost	ni določena	0,030	0,022	0,030
letna mejna vrednost	0,050*	0,020	0,022	0,030
merjenje	občasno	trajno	trajno	občasno
vse vrednosti izražene v mg/m ³ pri 10% vsebnosti kisika				
letna vrednost sežigalnic izhaja iz dnevne mejne vrednosti				
letna vrednost v trenutnem OVD izhaja iz mejne vrednosti, ki so jo je merilo dvakrat letno				

Gre za bistveno izboljšavo glede na trenutno stanje, še posebej z upoštevanjem trajnega merjenja. Kljub zaprošeni izjemi so letne dopustne emisije določene strožje kot za sežigalnice.

Celokupni organski ogljik (TOC)

- Izjema za dnevno vrednost 12 mg/m³
- Letna vrednost strožja od sežigalnic
- Določene polurne vrednosti, ki prej niso bile definirane

TOC	Cementarna Alpacem Cement d.d.		sežigalnice trenutno	cementarne brez sosežiga
	trenutni OVD	novi OVD(10let)		
polurne mejne vrednosti	niso določene	določene	določene	niso določene
dnevna mejna vrednost	50	12	11	50
letna mejna vrednost	50	10	11	50
merjenje	trajno	trajno	trajno	trajno
vse vrednosti izražene v mg/m ³ pri 10% vsebnosti kisika				
letna vrednost sežigalnic izhaja iz dnevne mejne vrednosti				

Gre za bistveno izboljšavo glede na trenutno stanje. Nova mejna vrednost 4x nižja od obstoječe. Kljub zaprošeni izjemi so letne dopustne emisije določene strožje kot za sežigalnice.

Ogljikov monoksid (CO)

- Izjema za dnevno vrednost 100 mg/m³
- **Določene dnevne in polurne vrednosti, ki jih prej ni bilo!**
- **CO bistven indikator nepopolnega izgorevanja in stabilnosti obratovanja**

CO	Cementarna Alpacem Cement d.d.		sežigalnice trenutno	cementarne brez sosežiga
	trenutni OVD	novi OVD(10let)		
polurne mejne vrednosti	niso določene	določene	določene	niso določene
dnevna mejna vrednost	ni določena	100	55	ni določena
merjenje	trajno	trajno	trajno	trajno
vse vrednosti izražene v mg/m ³ pri 10% vsebnosti kisika				

Gre za bistveno izboljšavo glede na trenutno stanje. Prej mejnih vrednosti sploh ni bilo določenih.
Gre za izboljšavo, ki bo nekajkrat znižala dejanske izpuste. Polurne mejne vrednosti bistvene za nadzor nad pravilnim delovanjem naprave.

Amonijak (NH₃)

- Izjema za dnevno vrednost 30 mg/m³
- **Določene polurne vrednosti, ki jih prej ni bilo.**

NH ₃	Cementarna Alpacem Cement d.d.		sežigalnice trenutno	cementarne brez sosežiga
	trenutni OVD	novi OVD(10let)		
polurne mejne vrednosti	niso določene	določene	določene	niso določene
dnevne mejne vrednosti	50	30	11	30-50
merjenje	trajno	trajno	trajno	trajno
vse vrednosti izražene v mg/m ³ pri 10% vsebnosti kisika				

**Kljub zahtevani izjemi, gre še vedno za izboljšavo glede na trenutno stanje.
Bistvena izboljšava je tudi uvedba polurnih mejnih vrednosti, ki jih prej ni bilo.**

Dušikovi oksidi (NO_x)

- Izjema za dnevno vrednost 200 mg/m³
- **Določene polurne vrednosti, ki jih prej ni bilo.**

NO _x	Cementarna Alpacem Cement d.d.		sežigalnice trenutno	cementarne brez sosežiga
	trenutni OVD	novi OVD(10let)		
polurne mejne vrednosti	niso določene	določene	določene	niso določene
dnevna mejna vrednost	500	200	165	200-350
merjenje	trajno	trajno	trajno	trajno
vse vrednosti izražene v mg/m ³ pri 10% vsebnosti kisika				

Gre za bistveno izboljšavo glede na trenutno stanje. Dejanske emisije bi se tako razpolovile. Gre za izboljšavo, ki bo zmanjšala dejanske izpuste na polovico. Polurne mejne vrednosti bistvene za nadzor nad pravilnim delovanjem naprave. NO_x imajo vonj, zato je zmanjšanje emisij in višji glavni dimnik za 30m, pomemben tudi glede smradu.

Okvara linije ali merilnih ali čistilnih naprav

- V uredbi je zapisano, da naprava ne sme neprekinjeno sežigati odpadkov več kot štiri ure, kadar so mejne vrednosti emisij presežene ali v primeru motenj merilnih in čistilnih naprav.
- Ker v trenutnem OVD ni določenih polurnih vrednosti oziroma CO niti dnevnih vrednosti, trenutno zgoraj napisana omejitev za cementarno ne velja. Tudi inšpekcija na podlagi polurnih meritev ne more ukrepati.
- V novem OVD:
 - določene polurne mejne vrednosti, ki se jih ne sme presegati (100% časa)
 - določene polurne mejne vrednosti, ki se jih ne sme presegati (97% časa), in **se uporabljajo za preseganje mejnih vrednosti iz prvega odstavka**

Polurne mejne vrednosti

- Niso zapisane v zaključkih BAT ampak v referenčni documentu
- Države lahko postavijo strožje mejne vrednosti
- Edino podjetje Alpacem(kot edina cementarna) ima pravni interes to spodbijati, če tega ne naredijo postane OVD in polurne mejne vrednosti pravnomočne
- Inšpekcija bo lahko ukrepala tudi ob preseganju polurnih mejnih vrednosti.

Meritve in poročanje

- Trajno merjenje živega srebra
- Telemetrično poročanje
- Meritve tudi za večje odvodnike
- Meritve informacija javnega značaja
- Poročila se morajo pošiljati tudi občini

Primerjava starih in novih vrednosti v OVD

Skoraj vse mejne vrednosti nižje od trenutnih, nekatere tudi 4x nižje

	Cementarna Alpacem Cement d.d.	
	trenutni OVD	novi OVD(10let)
Trajne meritve		
Celotni prah	20	5
CO	N/A	100
TOC	50	12
HCL	10	8
NOx	500	200
SO2	50	40
NH3	50	30
Hg	0.050	0.030
Občasne meritve		
Fluor in njegove spojine (HF)	1	1
Kadmij (Cd) in Talij (Tl) skupaj z njunimi spojinami	0,05	0.02
elementi in njihove spojine Sb, As, Pb, Cr, Co,Cu, Mn, Ni in V	0,5	0.3
Dioksini in furani (PCDD+PCDF) [ngTEQ/Nm3]	0,1	0.06
Benzen [mg/m3]	3	3

Zaključek

- Spremembe OVD prinašajo ključne in bistvene izboljšave za prebivalce na področju emisij v zrak, meritev in obratovalnega monitoringa, nadzora in ter omejitev obratovanja ob izrednih dogodkih.
- Zakon in posledično OVD ne rešuje vseh problemov, vendar postavlja nove temelje za nadaljne izboljšave
- Šele s pravnomočnostjo spremenjenega OVD, bodo omejitve stopile v veljavo.
- Do pravnomočnosti OVD obstaja tudi večja možnost zakonodajnih sprememb(EU in nacionalne zakonodaje), ki bi lahko postopke vrnila na začetek.